

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadása
 vagy megőrsére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A tűzveszedelmek megelőzése.

Az embergyilkoló nyári hőségnek rendszeres kísérője a szapora tűzveszedelem. A napilapok már is kelleténél jobban telve vannak pusztító tüzesetekről szóló hírekkel. Ma egy virágzó község esik martalékául a tűznek, holnap egy fürdőtelep ég le, másnap pedig egy nagyszabású gyárvállalat pusztulásáról szerzünk kénytelen-kelletlen tudomást.

Ha elolvassuk ezeket a híreket, csaknem mindegyik azzal végződik, hogy ol-tásról, mentésről szó sem lehetett, a falu népe fejvesztetten, tehetetlenül állott a veszedelemmel szemben, mert nem volt elég víz, 2. nem volt begyakorlott tűzoltóság, 3. rosszak voltak a tűzifecskeudők. Ez a három ok felmerül majdnem minden nagyobb tüzpusztításnál. Ezt a három okot tehát ha azt akarjuk, hogy a tüzpusztításról szóló nyári rémkrónikák eltűnjenek, okvetlenül meg kell szüntetni.

Mintegy 25—30 esztendővel ezelőtt kezdődött nálunk Magyarországon a tűzoltódsi. Jó 10 esztendeig nem is volt kedveltebb passziója a falvak és városok népének, mint önkéntes tűzoltó egyesületek szervezése s azok munkájában való részvétel. Különösen a külsőségekben

értünk el hatalmas eredményeket. A szabóipar csaknem fellendült a cifrábnál cifrább tűzoltó uniformisok készítése révén. A fényes uniformisok máig is megmaradtak, sőt élnek és virágznak a tűzoltó majálisok és tűzoltó bálók is, ámde sajnos, mind máig hiányzik különösen a falusi népnek tűzoltásra való rendszeres nevelése.

Ki akarunk kerülni mindennemű félreértést. Éppen ezért magunk részéről is nyíltan valljuk, hogy tűzoltás tekintetében sokkal jobban állunk, mint 2—3 évtizeddel ezelőtt. Vannak városok, vannak falvak is, amelyeknek begyakorlott tűzoltósága és használható tűzifecskeudője és más egyéb tűzoltó felszerelése van. Amde viszont vannak városok és falvak, ahol tűzoltóság nincs, vagy ha van is, csak arra való, hogy tűzveszedelem pillanatában a saját fejvesztettségével még nagyobbra növelje a veszedelmet.

Általában véve az önkéntes társulásoktól nem is igen sokat várunk a tűzoltást illetőleg. Nem azért, mintha magyarnak nem volna kedve a tűzoltás tudományának elsajátításához, hanem pusztán csak azért, mert fegyelmezetlenek vagyunk. A bátorság, a halálmegvetés, a fürgesség, ami a tűzoltónak legfőbb erénye,

mind meg van bennünk, de nincs meg a fegyelem, ami nélkül rendszeres tűzoltás el sem képzelhető s amely fegyelmet az önkéntes testületek bajosan fogják bele nevelni a magyar népbe.

A segítség itt tehát az volna, hogy alkalmas módon képezzük ki jóformán az egész falunépet a tűzoltásban. Nem azt akarjuk ezzel mondani, hogy küldjünk fel mindenkit a tűzoltó tanfolyamra. Ennek a költségeit a szegény agyon nyomorgatott községek amugy sem bírnák meg, hanem próbáljuk meg például a mostani fapuskás katonásdi helyett az elemi iskolákba bevezetni a tűzoltás elemi szabályainak oktatását. A falusi tanító vigye el a gyermeket a községi tűzoltó szertárakhoz. Magyarozza meg nekik azt, hogy milyen a szerkezete, milyen a kezelési módja a tűzoltófecskendőknek. De főleg magyarozza meg azt, hogy miért nem szabad a tűzoltó fecskendőknek a jegyző, vagy bírouram tyukültető ketrecéül szolgálni.

Az ifjuság nevelése után következhetik az öregek nevelése. Jóformán minden vármegyének van szabályrendelete, amely szerint a háztulajdonosok tartoznak állandóan készenlétben tartani udvaraikon könnyen hozzáférhető helyen egy na-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A könyvolvasás és könyvkölcsönzés.

Az az általánosan ismert és alkalmazott állítás, mely szerint valamely nemzet kulturája, szappanfogyasztásának mértéke nyomán állapítható meg — egyáltalán nem felel meg az igazságnak, mert a kulturának oly fogalmát fogadja el, mely felületes és mert nem azt jelöli meg a kultúra feltételét, ami annak tulajdonképpeni alapja és tényezője. Korunknak vívmányait és haladását külső életformáiban általánosan felszerelik azokkal, melyek a belső embert jellemzik és kizárólag meghatározzák magasabb, vagy alacsonyabb szellemi helyzetét.

Az igazi, valódi kultúra szüntelen harcban áll az ál-kultúrával, mely az általános művelődés, a civilizáció színében tetszeleg. Ezért a szappan használatához tűzött állítással végre szembe kell szállni.

Külön, sajátos megállapítási formát kell tehát keresni a belső ember megítélésére, aki egyedüli képviselője lehet az igaz, a valódi kulturának. Azt hiszem, talán abban a viszonyban lehetne megtalálni, amelyben az illető a

kornak szellemi értékeivel áll. Vessünk csak egy pillantást arra a statisztikára, mely kimutatja, hogy valamely nép mennyit olvas, mennyit áldoz könyvekre, mily mértékben támogatja a művészetet és a tudományt. Bizonyára helyesebb, igazibb fogalmat nyerünk annak kulturájáról, mint a szappan fogyasztásának megállapítása nyomán.

Svéd- és Norvégországban körülbelül huszonötödör annyi könyvet vesznek, mint akár Németországban, akár nálunk. Ott minden parasztnak van egy kis könyvtára; a könyv oly szellemi táplálék náluk, oly éleletszükség, mint nálunk a bus és kenyér.

Hogy állunk mi e tekintetben? Igaz, nálunk is olvasnak az emberek; de mit? A népesség alsó rétegeit elárasztják a szennyirodalommal, mely megmérgezi a jellemet, az izlést. A kölcsön és népkönyvtáraknak ugyan megvan az az elismerésreméltó rendeltetésük, hogy a kevésbé vagyonos osztály részére is nyújtsanak alkalmat jó és tanulságos olvasmányra; de berendezésük az irodalom igen érzékeny megkárosítását jelentik. Miért? Mert nagyrésztben jó módúak veszik igénybe. S ez visszáéles az irodalommal, sokkal több tisztelettel és megbecsüléssel viseltetnek az emberek egy kép, zenemű, vagy hármely más művészeti termék iránt, mint az író munkája iránt. A zenemű

kölcsönintézetek korántsem károsították meg a zeneművek eladását annyira, mint a kölcsönkönyvtárak a könyvekét.

Mert egy szép zenedarabot, mely pár koronába kerül, többször is eljátszik az ember és nem sajnálja érte a pénzt. De ki vesz könyvet, (kivéve a szenzációkat!) melyeket többnyire nem is olvasunk! Felületes utirajzokat szívesen viszünk magunkkal; mert hiszen uton és nyári üdüléskor úgy sem vagyunk nagyon válogatók.

Ha két három férfi utazik együtt, az utitáskán inkább kártyáznak, mint olvasnak. Tíz, vagy több korona veszteség is bosszantja még az u. n. kellemes, nyugodt játékosokat is; de két koronát egy jó könyvért sokkal nehezebben adnának. Jómódu, sőt gazdag emberek, akik egy üveg borért 10—20 koronát szívesen fizetnek, szinte megborznak, ha arról van szó, hogy egy értékes könyvet vegyenek.

Nem jogos-e tehát az a következtetés, melyet az illetők szellemi és kulturális minőségéről nézve levonunk.

A könyvvásárlás ellen gyakran azzal az ellenvetéssel találkozunk, mely szerint annyit irnak, hogy az ember nem vehet meg mindent. Ebből természetesen azt következtetik, hogy egyáltalán semmit sem kell venni. Engedelmet kérek egy megjegyzésre. Annyi ékszer, drágakő

KIRÁLY

ÜDÍTŐ és BORVIZ

mindenütt kapható

1/2 liter 5 krajcár, 1 liter 10 krajcár.

898 B

gyobbfajta hordó, vagy kád vizel, létrát és horgot.

Tegyük azonban vizsgálatlárgyává, hogy a szabályrendeletek e szigorú rendelkezését hány helyen tartják be pontosan?

A járási főszolgabíró urak tarthatnának a községekben egy kis razziát s ott, ahol a szép szó nem használ, néhány korona pénzbüntetésnek hamarosan meg lesz a hatása.

A tűzveszedelmek megelőzésének a legjobb eszköze tehát a népnek a nevelése. Amíg az irányban nem teszik meg kötelességeiket a nép vezetésére hivatott egyének, addig állandóan retteghetünk, különösen a nyári hőség idején a vöröskakas rémes pusztításaitól. Ha azonban mindenki tudni fogja és teljesíti a tűzkiútése előtt kötelességét, a veszedelem nagyságát jelentékenyen csökkenthetjük s a nemzeti vagyonnak tűz által való elpusztulását jelentékeny mértékben megakadályozhatjuk.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 7.

Kabos Ferenc alelnök 10 óra után megnyitja az ülést.

Jegyzők: Draskovich János gróf, Szojka Kálmán és Zlinszky István.

A múlt ülés jegyzőkönyvét észrevétel nélkül hitelesítik.

Elnök bemutatja Pécsvárad közönségének meghívó levelét a Kossuth-szobor e hó 20-iki leleplezésére. Indítványozza, hogy a Ház vegyen részt az ünnepélyen és tegyen koszort a szoborra. (Helyeslés.) Bemutat továbbá három feliratot a katonai javaslat ellen. Javasolja, hogy ezek tétessenek a Ház asztalára.

Lovász Márton mindhárom feliratra vonatkozólag ellenindítványt nyújt be, amely szerint a különböző bizottságokhoz kívánja utaltatni a kérvényeket.

Elnök jelenti, hogy mindhárom esetben husz-husznál több képviselő névszerinti szavazást és annak a holnapi ülésre való halasztását kéri.

A Ház ebben az értelemben határoz.

Székely Ferenc igazságügyminiszter: Három törvényjavaslatot terjeszt be, Bulgáriával kötött különböző kereskedelmi és bírósági egyezmények becikkelyezése tárgyában.

Kiadatik az igazságügyi bizottságnak.

Elnök jelenti, hogy Polónyi Dezsőnek engedélyt adott egy sürgős interpelláció előterjesztésére a nagybecskereki forgalmi tisztviselő helytelen intézkedése tárgyában.

Az interpellációra egynegyed 2 órakor tér át a Ház.

Következett a napirend szerint a múlt ülésről elhalasztott névszerinti szavazások Hegyi Árpád, Jaczki Pál, Meskó László és Szalkay Sándor szabadságidő iránti kérelme tárgyában.

Elnök elrendeli, de előbb 5 percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után Hegyi Árpád, Jaczki Pál és Meskó László visszavonták kérelmüket és így ezen kérelmek tárgyában elrendelt névszerinti szavazások elmaradnak.

Szalkay Sándor kérelmét pedig névszerinti szavazással elutasította a Ház.

A budapesti népgyűlés kérvényére, a honnapi népgyűlés kérvényére vonatkozó elnöki előterjesztésekkel szemben — Ábrahám Dezsőnek be-terjesztett három rendbeli ellenindítványait a Ház elvetette és az elnöki előterjesztéseket fogadta el.

Polónyi Dezső sürgős interpellációt terjeszt be az ismeretes vasúti fülkék lefoglalása tárgyában.

Tallán Béla válaszolt; kijelenti, hogy semmiféle rendeletet nem adott ki a fülkék lefoglalhatása dolgában.

Az ülés fél 2 órakor véget ért.

A fürdővasut és a rontói vasut.

Hankovicsék tiltakozása.

Említettük, hogy a nagyvárad—velence—ősi vasut társaság engedélyt kért a kereskedelmi minisztertől, hogy gőzüzemű esetleg villamos vasutat építhessen Nagyváradról kiindulva, Várad-Szöllös és Várad-Szentmárton érintésével a rontói vasut állomásig. A miniszter a kérelmet leküldte Nagyvárad városához és Bihar megyéhez, hogy a kérelemre adjon véleményét.

Ez a kérelem utját akarja vágni annak, hogy **Hankovits** Ferenc és dr **Tóth** Ferenc, a fürdői villamos vasut engedményesei kiépíthessék a fürdői vasutat, amely, a közigazgatási bejárás szerint szintén érintené Várad Szöllös és Várad-Szentmárton községeket.

Hankovits Ferenc és dr **Tóth** Ferenc tegnap sürgős beadvánnyal fordultak Biharvármegye alispánjához, amelyben tiltakoznak az ősi vasuttársaság terve ellen. A beadvány szerint ugyanis tudomásukra jutott, hogy az ősi—nagyvárad vasut részvénytársaság engedélyt kért a fentebb említett vasutvonalra. Ők, **Hankovits** Ferenc és dr **Tóth** Ferenc a Biharvármegyével kötött területhasználati szerződés értelmében tiltakoznak az engedély megadása ellen, mert ők a vármegyével kötött szerződés 3. pontja értelmében Nagyvárad városa és a két fürdő közötti utvonala, még pedig Várad-Szöllös és Várad-Szentmárton érintésével, kizárólagos jogot nyertek s a szerződés szerint nem csak ezen az uton, de ezzel párhuzamosan bárhol más nem nyerhet vasútépítési engedélyt.

Szerintük ezzel elébe vágnának az ő általuk tervezett vasut kiépítésének, pedig a szerződés értelmében még az esetben is, ha bárki más, bárminő vágányok lerakását igénylő járműre ajánlatot adna be, az esetben is őket kell

igazi meg utánzott, annyi pompás ruha és díszes kalap van a világon, hogy Vanderbilt vagy Asztor milliárdos asszonyok sem tudnák összevásárolni.

Melyik uri nő nem vesz azonban még is annyit, a mennyit anyagi helyzete megenged. Az a logika tehát, hogy nem birtokolhatván mindent, — semmit se vegyünk, nagyon sajnált. Igaz: a legtöbb házban van könyvtár; szépen bekötött diszpéldányok, csinos szekrényekben, nagyrészt becses művek, melyeket a lapkiadók husvétii és karácsonyi ajándéknak adnak; sőt vannak olyan könyvtárak is, melyeknek díszes kötetei belül üresek!

Valóban csudálatos, a mit különösen az előkelő embereknek tapasztalhatunk. Mától értékesebb a könyvtárunk, annál kevesebb olvasottságot találunk nálunk! Szinte feljegyzésre méltó körülmény az is, hogy sok ember mindent elkövet arra nézve, mikép — netán még is letező olvasási vágyát ingyen elégíthesse ki. Igen sok embert ismerek, akik szinte követelik, hogy velük baráti viszonyban levő írók műveikkel megajándékozzák.

Mert hiszen a szerző a kiadójától kapott példányokat mindenestre saját műve kelendőségének kárára fordítja! Szerényebb emberek megelégednek azzal, hogy a szerzőktől kölcsönkértek műveiket; ezzel mintegy beigazolvva, mikép egyszeri olvasásával teljesen beérnek és nem kívánnak a mű állandó birtokába jutni. A könyvek kölcsönzése szegényebb embereknek még menthető, de módosabbaknál oly visszaélés, melyet minden eszközzel meg kellene akadályozni. Mert a kölcsönadott könyvek legtöbb esetben nem kerülnek vissza, vagy olyan álla-

potban, mely hosszú és kínos vándorlásra mutat.

Legtöbb és legkárosabb hatással azonban e téren a kölcsönkönyvtárak működnek, melyek a népművelődés címe alatt tulajdonképpen takaréktételekké váltak. Erre nézve egy híres német tudós eljárására hivatkozom, aki erőlyesen kikelt a módosabb emberek könyvkölcsönzési visszaélései ellen. Egy gazdag, előkelő bankár felesége megismerkedett az íróval. Kinek másnap levelet írt, melyben értesítette, hogy szalonjában legközelebb tartandó estélyen vigjátékát a kiosztott szerepeket fel fogja olvasatni. E célból arra kéri, hogy művét pár napra néhány példányban sziveskedjék kölcsönadni. Az illető író következőleg válaszolt:

»Nagyságos asszonyom! Számos estélyen alkalmam volt csudálni azt a finom izlést és kiváló érzéket, melyet Ön folyton újdivatú toilette-jének megválasztásában tanusít. Ön ezüst kannából és aranyos csészékből szüröcsöli theáját, nem érezné e ethikai érzését sértve azáltal, hogy szellemi táplálékát nem kifogástalan tisztaságú edényekből merítené? Bizoyos vagyok abban, hogy repedt tányérokat, vagy ételmaradékokkal ékes edényeket nem tűrne finom asztalán.

Ha azonban egy sokat forgatott és festékes nyomdai példány nem háborgatja, vagy, ha gyengéd, finom kezecskéi, melyekre hetenkint három pár glacié — keztűt pazarol, — nem riadnak vissza a kölcsönkönyvtárból vett zsiros és piszkos példányainak forgatásától: úgy az teljesen az Ön dolga és nekem meg kell elégednem finom érzékének — ily csudálatra méltó elváltozásával. De ez alkalommal nem mulaszthatom el kérését olyképp világitani meg,

a melyre bizonyosan nem számított. Ön és társasága tehát vigjátékomat óhajtják felolvasni. E kívánsága az én munkám, az én tökélemnek gyümö cse. Hogy azt elérhessem, szükségem volt szüleim örökségére, költői tehetségre, nyelvképességre és egyéb ismeretekre és tudományra, melyeket nem lehetett hosszú és kitartó munkásság és törekvés nélkül megszerennem. Ezzel a tőkével hónapokig kellett íróasztalomnál fáradnom, azután a próbákat vezetni és a szerepeket a színészekkel betanítanom. A darab tetszésre talált a közönségnél; olvasni is kívánta, s így a szinpadai értéken kívül, könyvértékhez is jutott.

A közönség érdeklődése, az én tökélem kamataiul jelentkezett. Ezt a jövedelmet bizonyos időre egy könyvbizományosnak adtam el. Így tehát igen téves kívánsága önnek az, hogy a darabot kölcsönözzem. Amit belőle visszadna, az nem volna egyéb, mint nyomtatott papír, amely elvesztette azt a tulajdonságát, hogy az ön pénztárából 3 koronát az én bizományosom pénztárába juttasson. S így olvasási vágya adcsa maradt a bizományosnak; nem a kereskedelmi törvény, hanem a magasabb ethikai szabály szerint, mely önt társadalmi állásánál fogva kötelezi.

Vannak emberek, kiknek nem lehet rossz néven venni, ha a repülőgép felszállását, vagy a cirkusz előadásait a palánk mellől nézik, habár módjuk volna a harmadik, vagy második helyek elfoglalására. Ily nagyszámmal vannak emberek, akik egymásnak könyveket kölcsönöznek, vagy a kölcsönkönyvtárakat veszik igénybe.

Már most tekintsen férjére a gazdag bankárra. Mit mondana ahhoz, ha a lófuttatást a

előbb megkínálni annak a létesítésével s ők kötelesek két hónapon belül nyilatkozni.

Ezen alapon tiltakoznak az ellen, hogy a vármegye az ősi vasutnak megadja a terület-használati jogot, de ha ezt mégis megadná Biharvármegye, ők kénytelenek lesznek per útján is megvédeni szerzett jogaikat s anyagi érdekeik védelméből kárkövetéssel fellépni Biharvármegye ellen.

Gyilkos szobaasszony.

Lelőtte az udvarlóját.

Vasárnap reggel gyilkosság történt a Bónai-kut mellett. Vajdovics Róza szállodai szobaasszony ötször rálőtt udvarlójára, aki most a biharmegyei közpörházban haldoklik.

A gyilkosságnak, — mely a rendőrség egész bünyői osztályát foglalkoztatja — igen homályos részletei vannak.

Sáfár Imre nagyváradi kőművesegéd már évek óta bizalmas viszonyban él Vajdovics Róza szállodai szobaasszonnyal, aki legutóbb Budapestén volt alkalmazva. A sztrájk folytán most Sáfár is a fővárosba utazott.

Budapestről szombaton este érkeztek Nagyváradra a szerelmesek s a Széchényi-szállodában béreltek szobát. Vasárnap reggel együtt kocsira ültek s kihajtottak a Bónai-kut közelében levő Aduna patakhoz — Vajdovics Róza állítása szerint — azzal a szándékkal, hogy közös elhatározás folytán egymást agyonlövök.

Amint a helyszínére értek, Vajdovics Róza leszállt az egyfogatúról s hivta ki szerelmesét a kocsiból, Sáfár nem akart leszállni, hanem vissza akart jönni a városba. Vajdovics Róza erre a kocsiba ugrott s a kezében tartott revolveréből Sáfár Imrere 5 lövést tett.

Sáfár Imrét, aki súlyosan megsérült, a biharmegyei közpörházba szállították. Vajdovics Rózát a rendőrség elfogta. Sáfár Imre kihallgatása alkalmával előadta, hogy neki gyilkossági szándéka nem volt. Vajdovics Rózával ebben nem állapodtak meg soha, ők minden ok és bevezetés nélkül lötte meg Vajdovics Róza.

kerítésen kívül, a szegény, rongos napszámok társaságában nézné végig. Lássátok, asszonyom, így százával vannak olyanok az On osztályában, akik hasonlóképpen járnak el költők és írók szellemi birtokával szemben, melyet legkevésbé védelmez és biztosít a törvény! Ugy ön, mint férje kiváló módon tis telik az angolokat és erkölcsüket. Kövessék ezt az irodalom iránt is. Angliában senkit sem tartanak gentlemannek, ha vagyonához mért könyvtára nincsen. On tizenkét szobás lakást, hat lovat és három inast tart és mégis könyvet kér kölcsön. Ezt Angliában ugyan illetlennek tartanak.

Mindezek ellenében t. nagyságos asszony kérésének eleget téve, kész vagyok a kívánt vigjátékomból néhány példányt kölcsönözni, ha megfélelő viszontszolgálatra hajlandó.

Azt mondják hiteltérdemlő emberek, hogy Nagyságod férjének pompás folió-kötetet vett hozományul, melynek tartalma — bár nem mulatságos — de annál értékesebb olvasmánnyal szolgál, amennyiben csupa értékpapírosokból áll. Kérem, sziveskedjék ezt a kötetet kölcsönözni; pontosan visszafogom szolgáltatni, csak a couponokat vágom le magamnak. Öszinte tisztelője: N. N. író.

Azt hiszem, e sorokban az írók álláspontja remekül, tárgyilagossággal, méltósággal és szellemmel van kifejezve és nem ártana, ha azokat a kölcsönkönyvtárakban elhelyezett műveikben előszóként közölnék.

Nem bizonyos, hogy ez az eljárás a mai társadalom nagy részét megjavítaná; de mindenesetre sokan talán még is restellenék, ha az ilyen kölcsönkönyvek olvasóit ismernék őket.

Németből: W. L.

Vajdovics Róza pedig azt állítja, hogy közösen határozták el magukat a halálra. A rendőrség a gyilkos szobaasszonyt letartóztatta s átadta a kir. ügyészségnek.

Sáfár Imre állapota reménytelen.

Lemészárolt család.

A dánosi gyilkosság megismétlése.

Rémes gyilkosság történt a szombat és vasárnap közötti éjjelen Borsodmegyében. Megismételték a dánosi borzalmas vérengzést. Egy egész családot a legnagyobb kegyetlenséggel lemészároltak. A gyanu a kóbor cigányokra esett, de ezek a szokott megátalkodottsággal tagadnak.

A borzalmas gyilkosságról a következőket adjuk:

Miskolctól egy órányira van Edelény. Kicsi verekedős és zajos mulatózásu falu, szegény nép lakja, amely leginkább földmunkákból él. De vasárnaponként sűrűn látogatják a korcsmát, ahol nagy verekedések és duhajkodások esnek.

Ez a kis falu vasárnap reggelre véres és hihetetlenül kegyetlen drámára ébredt. A Moldva partján levő faluvégi korcsma korcsmárosát, Czeisler Henriket, a feleségét és a felesége tizennyolc éves hugát szombatról vasárnap éjjel kóbor cigányok vadállati kegyetlenséggel meggyilkolták.

Czeisler Henrik harminc esztendő, jókeresetű, zsidó korcsmáros feleségét négy hónappal ezelőtt hozta az abaujmezei Andrassy-faluból, Krasznahorkáról. Az asszonynak is korcsmáros az apja.

Benn, az ivó mellett levő hálószoba vértől elöntött deszkapadlóján pedig holtra kinezva találták az asszony tizennyolcéves Ilonka nevű hugát is. Szép lány volt, akinek pár hét múlva lett volna a kézfogója. Így feküdt kettő holtan, egy meg halálos sebekkel borítottan a család kicsiny szobájában, amikor rájuk akadtak vasárnap reggel az emberek.

Az éjszakai isszonyatos borzalomnak tanuja nincsen. Az egyetlen, aki még kezére játszhatott volna a hatóságoknak, a szerencsétlen leány, Ilonka, ő sem beszélhetett, mert vasárnap délután három órakor a községházán, ahová halálos sebeivel vitték, meghalt.

A zsuppfedelű házikó ugyanolyan, mint a többi falusi kiskorcsma. Három részből áll: az ivó és két lakószoba.

Czeisler Henrik, a felesége és ennek a huga az ivó mellett aludtak. Itt mészárolták le őket példátlan kegyetlenséggel.

Czeislert a fal felé fordulva, széthasított fejjel, megaludt vértócsában találták vasárnap reggel a szomszédok, akik arra a csendre hatoltak be a korcsmába, amelyet a korcsmároséknál észleltek.

A lábtól hosszant álló másik ágyon földre hanyatló karokkal, vértől ázott ingben, szétszúrt szájjal feküdt a korcsmáros felesége.

A földön hörögve, megszurkálva, lehasított emlővel a 18 éves Ilonka feküdt, akin rémes bestiálitással erőszakot is követtek el a fenevadak. A butorok szanaszét szórva, a két szekróny felleszítve, üresen.

Amikor véres munkájukat bevégezték a gyilkosok, a pénznek és ékszereknek estek.

Ezer koronát készpénzben és jelentéktelen mennyiségű ékszert vittek magukkal.

Az edelényi csendőrség a rémes felfedezés után nyomban munkához látott. Telefonon megerősítést kért Miskolcra, ahonnan négy csendőrlegény és egy őrmester utazott le a legelső vonattal, valamint a szomszédos csendőrségek centralizálását is elrendelték.

Edelényt most sűrű kordon fogja körül, úgy, hogy a gyilkosok, ha még a faluban vannak, sehogysem menekülhetnek.

A csendőrök mindenképp a nyomokból igyekeztek a gyilkosokra következtetni. Minden jel amellet szólt, hogy a falu felső végén nemrég letelepedett munkátlan vándorcigányok közül kerültek ki a gyilkosok.

A cigányokat kivétel nélkül beteretelték a laktanya udvarába, ahol egész délután és éjjel folytak a kihallgatások, eddig minden eredmény nélkül. A cigányok összetartóak, nem árulják el egymást és így a gonosztevők letartóztatása nem lesz könnyű munka.

A kassai törvényszék vizsgálóbírája hajnalban szállt ki a helyszínére egy csendőrhadnaggyal, hogy a nyomozást átvegye a csendőrök kezéből.

Nemcsak a szomszédos falvak kerületét, hanem az egész járást el fogja a csendőrség zárni, hogy a gyilkos cigányok, ha ugyan nem az edelényi karavánok közé bujtak, el ne menekülhessenek.

A gyilkosság borzalmas módja határozottan megerősíti azt a feltevést, hogy a tettesek semmiesetre sem lehetnek mások, mint cigányok.

Hűséges kópiája ez a gyilkosság annak a borzalomnak, amit három évvel ezelőtt ugyan-csak cigányok Dánoson rendeztek. Ugyanílyen formában és eszközökkel, éjszakának idején lopóztak be a korcsma hátsó részén a lakáson keresztül, sorba leölték, akit csak benn találtak, aztán elraboltak mindent, ami a kezük ügyébe került. Es fejtétlenül cigányokra valló gáztett, hogy fiatal leányáldozatukat, mielőtt lemészárolták, meggyalázták.

A vizsgálóbíró vezetésével a csendőrség a korcsma udvarán vallatja a cigányokat. Edelényben és a környéken eddig hét cigánykaravánt fogtak össze. Külön-külön vallatják őket, de valamennyi mindent tagad. A gyilkosságról ők is csak vasárnap reggel hallottak, de kik lehetnek az elkövetői, nem tudják. Ez minden feleletük a vallatásra.

A csendőrség meggyőződése, hogy a gyilkosok az egyik, a felvégen tartózkodó cigánykaraván között vannak.

Az elrablott értéktárgyakat is keresik, de eddig azoknak sem akadtak nyomára. Az a gyanu, hogy a cigányok az ékszereket, a pénzt a véres ruhákkal együtt a felvégi nagy kukoricásba ásták el.

A falu népe a friss ástást keresi a kukoricásban.

A vizsgálat és egy névtelen feljelentés folytán Gagybátor abaujtornamegyei községben elfogták Regula Edét, egy edelényi asztalosmester rovttmultu fiát, aki szombaton este a Czeisler korcsmájában mulatott Edelényben, de vasárnap reggel eltűnt. Az uton a községben több helyen pénzt váltott. Epen menyasszonyánál volt, mikor elfogták. Tagad, de alibit nem tud igazolni. A csendőrségnek az a véleménye, hogy segítő társa volt a gyilkosságnál.

Az orvosok megcáfolják azt, mintha a leányt megbecstelenítették volna.

Kisért a kolera.

Nagyváradon és a megyében.

Tegnapelőtt érkezett le Nagyvárad városához az országos bakteriologiai intézet értesítése, amely szerint a Szent László járványkórházban megfigyelés alatt levő Makay Jánosné, nem kolera beteg, hanem heveny vastagbélhurutban szenved. A bakteriologiai intézet értesítése megnyugtatta a város és a megye közönségét és már mindenképp azt hitte, hogy nem fog kisérteni többé Biharvármegyében a fekete rém. Makay Jánosné még mindig súlyos betegen fekszik a járványkórházban.

Vasárnap két koleragyanus haláleset fordult elő Biharvármegyében. Az egyik halálozás Nagyváradon, a másik Kiskereki községben történt.

Koleragyanus halálozás a Réten.

Vasárnap délelőtt Rácz János zenésznek 12 éves kis fia hirtelen rosszul lett; a kolera tünetei mutatkoztak rajta. A gyermek gyümölcsöt evett s nem sokára görcsöket kapott, majd hányni kezdett. Szülői orvosait szaladtak, de mire az orvos megérkezett, a kis fiú meghalt.

A gyermek szülei nem mondták el a gyermek megbetegedésének körülményeit az orvosnak s csak is így történt, hogy a halál okául idült bélhurutot és agyvelő lobot állapítottak meg.

A gyanus körülmények között meghalt kis fiút tegnap délután el is temették s csak azután jutott a koleragyanus halálozás a rendőrség tudomására. A rendőrhatalóság intézkedett, hogy a tisztí orvosi kar a gyanus körülmények között elhalt gyermek halálának okát pontosan állapítsa meg s ha szükséges az elhalt hozzátartozóit fertőtlenítsék.

Valószínű, hogy az elhalt gyermek romlott gyümölcstől betegedett meg s az okozta hirtelen halálát.

Kolera vagy misere? ?

A vármegyében szintén nagy riadalmat okozott egy hirtelen haláleset, mely a kolera tünetei között következett be. Az eset Kiskereki községben történt vasárnap este. Deák Imre kiskereki gazdálkodó felesége vasárnap költés tésztát sütött olajba. A forró tésztából először az öt éves Eszter nevű leányának adott. A kis gyermek a tésztából jóllakott.

Az evés után pár percre a gyermek a kolera tünetei mutatkoztak s mielőtt orvosi segílyt vehettek volna igénybe, egy óra leforgása alatt meghalt. Az esetről nyomban sürgönyileg értesítették a főszolgabírói hivatalt és az alispánt.

Dr. Móricz Ernő főorvos telefonon rendelte el, hogy a hullát boncolják fel s a legmesszebb menő óvintézkedéseket foganatosítsák.

A rendelet vétele után a járási orvos a helyszínére ment és a boncolást eszközölte. A boncolás folyamán nem lehetett megállapítani a kolera teljes biztonsággal. A járási orvos a belekből és váladékból felküldött egy részt a m. kir. bakteriologiai intézetbe.

Tekintettel arra, hogy a kolera nincs kizárva a jelen esetben, a főszolgabíró elrendelte a legmesszebbmenő óvintézkedések foganatosítását. A Deák házat csendőrök vették őrizet alá. A család ellátásáról a hatóság gondoskodik mindaddig, míg a belügyminisztériumtól le

nem jönnek a hullarészek. Az eset nagy izgalmat keltett mindenféle s általános türelmetlenséggel várják a vizsgálat eredményét.

Eredeti

Chassala szandálok

és angol tennisz cipők kizárólag

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

115 B

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hír.** *Markovits* Manó margitai főszolgabíró tegnap bejelentette az alispánnak, hogy 35 napi gyakorlatra vonult be a tegnapi nap. Távolléte alatt *Darabán* Endre tb. főszolgabíró fogja helyettesíteni.

* **Requiem Szerecsányi püspökért.** Ma három esztendeje, hogy b. e. *Szerecsányi* Pál püspök elhunyt. A megboldogult egyházfjedelem lelkiüdvéért a székesegyházban ma délelőtt 9 órakor requiem lesz.

* **Indítvány az ipartörvény módosítására.** Vasárnapi számunkban közöltük az építő iparosok orsz. szövetségének felhívását és memorandumát. Az abban foglaltakat *Szatyill* Ferenc, a szövetség nagyváradfi fiókjának elnöke indítvány alakjában beadta tegnap Nagyvárad városához. Eszerint kéri a város törvényhatóságát, hogy az ipartörvénynek a munkás és munkaadó közötti viszony szabályozására vonatkozó részét illető módosítás iránt feliratot intézzen a kereskedelmi miniszterhez. Kéri továbbá *Szatyill* Ferenc, hogy ezen indítványt már a csütörtöki közgyűlésen tárgyalja Nagyvárad város törvényhatósága.

* **Kinevezés.** A földmivelésügyi miniszter tegnap értesítette a vármegyét, hogy *Korbuly* Lajos okleveles gazdát, gazdasz-gyakornokká nevezte ki. Az új gyakornokot a nagybecskereki gazdasági felügyelőséghez osztották be.

* **Állami segílyek az iskoláknak.** A vallás és közoktatásügyi miniszter tegnap egy egész csapat iskola támogatása tárgyában küldte le intézkedését. A leirat szerint a miniszter *Bárán*d, *Sárán*d, *Biharugra*, *Tóti*, *Gáborján*, *Fonóháza* és *Berettyóújfal*u községek elemi iskolái részére tanítói fizetés kiegészítés címén államszegélyként 900—900 korona segílyt engedélyezett. A segíly 1911. szeptember 1-én lesz esedékes.

* **A Schlauch-téri lakosok kérelme.** Az első csatornázási turnus két évre van tervezve, az 1911 és 1912. évekre, azonban az eredetileg megállapított sorrend változást szenved, mert több olyan utca csatornázását rendelték el utólag, amelyek a turnusban nem voltak felvéve. Ujabbán a Schlauch-tér háztulajdonosai adtak be kérelmet a városhoz, amelyben kéri, hogy a Schlauch-téren még ez évben készíttesse el a város a csatornát.

* **A város automobil omnibusza.** *Komlóssy* József gazdasági tanácsos előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy a *Rimanóczy*-szálloda részére a mostani két lovas omnibusz helyett szerezzen be Nagyvárad városa egy

automobil omnibuszt. Az aradi magyar automobilgyár ajánlatot nyújtott be a városhoz, amely szerint hajlandó egy 12 személy szállítására alkalmas automobilt gyártani Nagyváradnak, teljes felszereléssel 14 000 koronáért. Az automobil 16 lóerővel bírna és sík területen óránként 25—30 kilométer befutására lenne alkalmas, míg 16—18 százalékos lejtőkön is könnyen kapaszkodik fel.

* **Elnémult harangok.** Egy jó időre még szomorubbán, fájdalmasabb lélekkel fogják énekelni a nótás magyar ajkak azt a bus magyar dalt, hogy . . . »Meggzólt a kecskeméti öreg templom nagy harangja« . . . Mikor döbbenetes morajjal megingott az ősföld júl. 8-án Kecskemét alatt, akkor a felszabadult vad erők kiméletlen rohammal törtek rá a kecskeméti öreg templom százados, vastag falaira és hatalmas repedéseket ütöttek a mohával benőtt egyházra. A büszke, sudár nagy torony irtózatot roppant s ingatag, bizonytalan helyzetben ülték a támadt réseken a nagy falkövek. Azóta némák a kecskeméti templomok harangjai. Ez is, ez a mély bugású, csodaszép zenéjű nagyharang, amelyről megható szomorúsággal dalolták . . . »Kihallatszik a pusztába, a nagyharang giling galang . . .« Most már nem hallatszik ki. Nem bírja már rég az aratókat az arauykalászos mezőről az esti Ave Mária-va, nem üdvözli diadalmas bugással a biboros hajnali napot . . . Elnémult a puszták öreg kincse s csak a dalban fog öökké szépen megkondulni s kihallatszani a körötte alvó beláthatatlan bus magyar rónán. — Mivel az ódon erős, de veszedelmesen megrongált torony veszélyes, a város tanácsa felkért egy műegyetemi tanárokból álló bizottságot, hogy mondjon véleményét az értékes, építészeti ritkaságok között tartozó torony sorsára vonatkozólag. Ez a bizottság a tornyot lebontandónak véleményezte.

* **Tifusz a sörgyárban.** A napokban megirtuk, hogy a nagyváradfi rendőrség megkereste Biharvármegye alispánját, hogy Váradszőlős községben, tekintettel az ott uralkodó tifuszra, a tejkivétel körül a lehető legnagyobb óvatossággal járjanak el. Ebben az ügyben a központi járás főszolgabírája tegnap tett jelentést az alispánhoz. E jelentés szerint Váradszőlős községében nincs tifusz. Tifusz megbetegedés az ottani sörgyárban dolgozó munkások között lépett fel. A tejbehozatalra tehát a betegség nem lehet befolyással, mert a sörgyárból tejet nem szállítanak.

* **Tolvaj szállodai szolgál.** *Ebstein* Samu szilagykrasznai kereskedő, a »Fekete Sas« szálloda egyik negyedik emeleti szobájában szállt meg. Tegnap reggel elment hazulról. Utközben vette észre, hogy pénztárcája otthon maradt. Rögtön hazament a pénztárcát megtalálta, de abból 5 drb 10 koronás arany hiányzott. A rendőrség a folyamatba tett nyomozás során megállapította, hogy a lopást *Sétavér* Péter szállodai szolgálta követte el takarítás közben. A rendőrség letartóztatta s a bűnvádi eljárást ellene folyamatba tette.

* **Garázda szabósegéd.** *Hám* Miklós 28 éves egri illetőségű női szabósegéd, tegnap alaposan becsipve Kert-utcán, többeket tetteleg inzultált. A garázdlakó szabósegédet a sarki rendőrszem előállította. Igazolás után elbocsajtották. Az eljárást ellene folyamatba tette a rendőrség.

* **Lezuhant napszámosfiú.** Végzetes baleset történt tegnap délelőtt 11 és 12 óra között a Liget utca 2. szám alatti építkezésnél. Kétemeletes palotát épít itt *Pankolits* Károly építőmester. Az építkezés épület alványával van körülvéve. A másodemeleti alványon dolgozott *Fényes* Ferenc 13 éves napszámos fiú. Amint lenézett, látta, hogy arra halad *Biró* János cipésztanuló. Elkezdte *Biró*t téglatormélekkel

dobálni. Bíró János már-már elhaladt a háztól, mikor Fényes Ferenc, hogy még egy utolsó téglatörmelékkel dobjon rá, neki szaladt az állványának, oly erővel, hogy az kiökött és Fényes a földre zuhant. A szerencsétlen fiu két emeletnyi magasságból egészen a pincéig zuhant le, ahol súlyosan összezúzódva maradt. Rögön a mentőkért telefonáltak, akik Fényest súlyos belső és külső sérüléseivel a köz-kórházba szállították, hol tegnap délután 1 órakor meghalt. A rendőrség a nyomozást folytatja tette s az esetről értesítette a kir. ügyészséget.

*** Riasztó hír.** Tegnap riasztó hír terjedt el Nagyváradon, hogy a villamosvasut egyik B. kocsjában egy ember hirtelen meghalt s a kocsit és kalauzt bevitték az állomásra, hogy fertőtlenítsék. A hír szerint az iparos kinézésű utast hányási inger fogta el, majd erős vérhányás vette elő. A hír ilyen formában nagyon is tulzott volt, mert csak annyi igaz, hogy a szegény ember idült gyomorban szenved s régi betegsége a villamos kocsiiban vette elő. A biharmegyei köz-kórházba szállították, ahol csakhamar jobban lett s még a déli órákban elhagyta a kórházat.

*** Halál tolatás közben.** Nagy szerencsétlenség történt tegnap a sarkadi va. uti állomáson. Frankó György vasuti segédmuakás a sinek mellett dolgozott, ahol éppen tolatást végeztek. Munka közben csak későn vette észre az arra jövő teherkocsikat, nem volt ideje kitérni, úgy, hogy a kocsi a szerencsétlen munkást elütötte. Súlyos sérüléssel azonnal vonatra tették és be akarták vinni a gyulai kórházba. Azonban nem lehetett rajta segíteni, mert még utközben súlyos sebeibe belehalt.

*** Razzia.** Tegnap éjjel raziát tartott a rendőrség a Külvároson és Váralján Becsey Ignác rendőrőrmester vezetésével. A kétkrajcáros szállókból és városvégi odúkból 28 egyént, 22 férfit, 6 nőt kísértek be. Igazolás után közülük 12-öt elbocsájtottak, 16-ot illetőségi helyükre toloncoltak.

x Itt a vadászat!! Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeresen kétféle bányuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puska-művesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. löporáruda. Telephon 269. Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy **Óváry Lajos kályhás üzletét** átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk **ÓVÁRY TESTVÉREK**

cég alatt.

Kiváló Jóságú modern és izléeses kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és leggyorsabb ::

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utódai).

Csengeri-utca 27. szám.

Ifj. Rimanóczy Kálmán
műbutorgyára

Városi raktár Fő-u., Rimanóczy-palota.

Állandó butorkiállítás. Egyes butor-darabok avagy egész lakásberendezések, iparművészi tervezések és költségvetések díjmentesen eszközöltetnek. Új szerkezetű service-asztalok mahagoni, palisander és citromfából. A Zsolnay-féle gyárak kizárólagos képviselője, eredeti gyári árak mellett.

x **Jóházból való** 12 éven felüli iskolás fiúk könnyű, tiszta munkára (a gyár udvarban tiszta levegőn bőrt válogatni) felvételnek. Jelentkezni lehet a Moskovits cipőgyárban a portásnál.

CZAPFALVI JÓZSEF

mázoló, épület és butorfestő

Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 11 szám.

Helyi és vidéki telefon szám: 1001.

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát u. m.: fa- és márvány utánzat készítését, épület, üzleti, kávéházi és gyógyszerári berendezések és butorok festését, kerai butorok zománcozását és porcellán utánzást. Vidék megrendeléseket a legpontosabban készítek

Tisztelettel

358 Czapfalvi József.

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-árusítom. Bankó A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

Törlesztéses kölcsön:

Feltételek:

Teljes árfolyam
5.65 annuitás.

LÁSZLÓ ERNŐ

bank és kereskedelmi irodája
Nagyvárad. Lévy-palota,
Ezredévi emiék tér sarok

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át
míg az építkezés tart **Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz.** Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és Smyerna ujdonságaimra felhívom figyelmüket. Okvetlen nézék meg. ::

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Siessünk

Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek *olcsón eladásra.*

Mosó grenadinok, batistok, selymek, pouplinok, ruhavásznak, francia delainok, ruha diszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk,** ha menyasszonyi kelen-gyénket itt vesszük.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:**

Nagyvárad **Iroda s raktár**
Szl. János-u. 1. **Bémer-tér 3.**

Telefon 556. Készítik a legizléesebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csenző berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

MULATSÁG.

Nyári bál. Derült hangulatu, kedves műsorral bevezetett estélyt rendezett vasárnap este a Sport-téren a nagyvárad ujjvárosi ref. énekkar és ref. kör. Meglepően nagyszámu közönség gyült össze a hús fák alatt. Böven voltak felülfizetések is, tekintettel a jótékony

célra. A tartalmas dalestélyi műsor bájos ünnepeket is királynői voltak Hill Erzsike, a kedves kis 8 éves lányka, aki precíz játékot mutatott be cimbalmon és Schenker Jolánka, aki úgy nézett ki izléses piros ruháskában, mint egy szép kis pipacs. Fehér plasztrosos, fekete ruhás iparos legények ügyeskedtek a rendezés pontosságán, ami meg is volt. Külsőben az egész sikeres mulatóság és dalest elvitáztatlanul Gerencsér József érdeme, ő dicsérendő, önzetlen ambíciójáról tettek tanúságot. Főként azonban, hogy a ref. egyház helybeli előkelőségei távol tartták magukat a dalestélye való megjelenéstől. Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a folszolgálat sor és bor anyag általános megbotránkozást keltően rossz volt. Pedig épp most, a veszedelemes kolerás világban a legnagyobb óvatossággal kellene az italokat a közönség rendelkezésére bocsátani, mert könnyen baj lehet. Többen kiöntötték a poharas sört és gyomorfájásról panaszkodtak.

Vas és rézbutor

Gyári rakatári

Székényág 3 matraccal 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható
Kohn Adolf
 vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
 10 sz. Telefon 636.

EGYESÜLETEK.

A tüzoltó szövetség közgyűlése. Az önkéntes tüzoltó egyesületek biharmegyei és nagyváradai szövetségét folyó évi október 8-án délelőtt 10 órájára a vármegyeháza nagytermében tartandó közgyűlésre a szövetségi választmány határozatából folyólag ezennel összehívom. Az alapszabály 6. §. utolsó bekezdése értelmében a közgyűlés a szövetséghez tartozó tüzoltó egyleteknek jegyzőkönyvileg igazolt küldötteiből alakul. Minden egylet három képviselőnek megválasztására van jogosítva a működő tagok sorából. Szavazati jogukat azonban csak azon egyletek gyakorolhatják, melyek tagsági díjakkal bátrálékban nincsennek. A közgyűlés napirendje:

1. Elnöki jelentés. 2. A szövetségi választmány pénztári jelentésének és számadásának átvétele, megvizsgálása és azok feletti határozathozatal. 3. Az ő császári és apostoli királyi Felsőge által a tüzoltás terén kifejtett 25 éves tevékenység jutalmazására alapított díszérem alapszabályainak ismertetése. 4. A választmány javaslata tüzrendészeti tanfolyam szervezése iránt. 5. Fándly József szövetségi alelnök előterjesztése a tüzlopat állítás és vízszerezés kérdésének mikénti legalkalmasabb megoldásáról. 6. Esetleges indítványok, melyek a meghívás vétele után 3 hét alatt a választmányhoz benyújtandó. Nagyvárad, 1911. július 25. *Lukács Ödön*, szövetségi elnök.

LEGUJABB.

Letartóztatták az edelényi rablógyilkost.

Késő éjjel jelenté tudósítónk, hogy a nyomozás kiderítette, hogy Regula szombaton délután elutazott Sajócségre, valószínűleg ott találkozott bűntársával, aki együtt tért vissza Edelénybe. A gyilkosság elkövetése után reggel 6 órakor utazott Miskolcra és onnan Gyagyátorba, ahol elfogták.

Miskolcra jelentkezett egy borbély, aki elmondta, hogy vasárnap egy idegen járt nála, akire teljesen ráillik Regula személyleírása. Az idegen megborotvált közben a borbély látta, hogy a nyaka véres. A borbély lemosta a vért, mire az idegen egy koronát nyomott a markába.

Miskolcra jelentik, hogy Regula Ede ellen az esti órákban saját anyja tett ellene súlyosan terhelő vallomást, azzal, hogy a bűnjel gyanánt szolgáló fejszéről azt vallotta, hogy abban a saját fejszét véli felismerni.

A városban este az a hír terjedt el, hogy Regula beismerő vallomást tett, azonban a hatóság a nyomozás érdekében tartózkodik a közlésektől.

Regula mindennapos vendég volt a korcsmárosnál és így jól tudta, hogy a borcsmáros hol tartja a pénzt. azt is tudta, hogy a korcsmárosnak vasárnap 500 koronáról kell elszámolni és ezt a pénzt magánál tartja.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészkivitelben szájpaddal nélkül is készit **kitünő** hirt **nevü**

Fogműtermében

Özv. **Dr. Deákné**

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

TÁVIRATOK.

Lefejezte a sógorát.

Makó, aug. 7.

(Saját tudósítónktól.) Traján Györgyné csanádalpári lakos lakásán az éjjel a sógora betért és merényletet akart elkövetni az asszony ellen. Trajánné baltát ragadott fel és azzal a szó szoros értelmében lefejezte és a levágott fejet az ajtón kidobta. Trajánné jelentkezett a csendőrségen, mely kihallgatása után letartóztatta.

Sternberg távirata Károlyhoz.

Budapest, aug. 7.

(Saját tudósítónktól.) Sternberg Adalbert volt reichsrathi képviselő, Károlyi József gróf szombati beszéde miatt, amelyben az osztrák hadsereget támadta, a következő táviratot intézte Károlyi József grófhhoz:

»Meggyalázta az osztrák hadsereget, amelyben egykor atyám, mint ezredes és tábornok szolgált. Ha ön nem vonja azonnal vissza nyilatkozatait, nyilvánosan kijelentem, hogy becstelen rágalmazó.»

Sternberg Adalbert gróf.

Renitens ujságíró.

Fiume, aug. 7.

(Saj. tud.) A tengerpart című lap egyik munkatársa a szerkesztőséget elhagyta minden felmondás nélkül, mire a bíróság kötelezte az ujságíró, hogy a három havi felmondást tartsa be. Az ujságíró vonakodott azt teljesíteni, mire a lap kiadója detektivekkel kísértette a lap munkatársát a szerkesztőségbe. A kiadó elhatározta, hogy a renitens ujságíró mindennap detektivekkel kísérteti fel a szerkesztőségbe.

Kolera.

Trieszt, augusztus 7.

A tengerészeti hatóság közli, hogy a dalmát-albán vonalon közlekedő »Adelsberg» nagy gőzösön Durazzo mellett egy utas koleragyanus tünetek közt meghalt. Holttestét a tengerbe sülyesztették. A gőzös Trieszt elkerülésével egyenesen befutott a san barthelomei vesztégházba. A harmadosziályu utasokat a járványkórházba szállították, a többieket és a legénységet a hajón tartották. Egyébként valamennyien egészségesek. A helytartóság egészségügyi osztálya jelenti, hogy ma nem történt Triesztben újab koleraeset.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapest

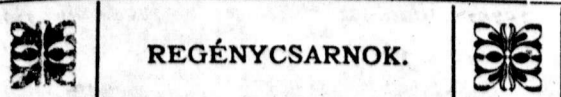
A gabonatőzsdén tegnap élénk volt az üzlet, aár kínálat is javult, azonban a maltnok vásároltak, Forgalom 45 ezer mázsa 20 fillérrel magasabb árak mellett.

Határidők sárlata:

Aprilisi buza (1912)	— —	11:30
Októberi buza	— —	11:08
Októberi rozs	— —	9:08
Októberi zab	— —	8:07
Májusi tengeri (1912)	— —	7:35
Juliusi tengeri	— —	7:61
Augusztusi tengeri	— —	7:40
Augusztusi repce	— —	14:60

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Írta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.) 37

— Nagyon tévedsz Pisám, viszonzá mosolyogva András, egyik Ladányi leány ép úgy mint a másik teljesen közönbös előttem.

— Nos hát akkor rendben volnánk. Az imént jött tudomásomra, hogy Ladányi Alice menyasszonya lett valami Légrády nevű földbirtokosnak. s miután mindenből azt hallottam, hogy a bál végén, mint boldog szerelmesek váltakotok el egymástól, nyugtalan lettem miattad, s emiatt kerestelek. Orvendek, ha ez újdonságnak nincs kellemetlen hatása rád nézve.

— Sőt barátom nagyon örvendek rajta: mondá András oly félreismerhetlen örömteli hangon, hogy barátja egész megnyugodott öröme őszinteségén.

— Egészen megnyugtattál őt meg csak ezt akartam tudni, sietek most már ebédelni későre jár már az idő; a vszontlásra Bandikám s ezzel melegen megszorítva barátja kezét és eltávozott, egyedül hagyván Andrást nem épen legvidámabb gondolataival, melyeknek azzal vetett véget, hogy éd s anyja felkeresésére indult, kinek a csinos egyemeletes »Máglódy«-ház tulsó oldalán volt a külön lakosztálya.

XI. FEJEZET.

Másnap gyönyörű napfényes idő volt, mely ama kellemes tavaszi lehetetlén birt, mely télen annyira jól és üdítően esik az ember idegzetének. A háztetők mellett ugyan menni lehetetlen volt, olvadt hőtömegek zuhantak minduntalan a járdára, melyek ha nem is voltak életveszélyesek, mindamellett igen kártékonyak lehettek a sok szép hölgy divatos öltözékeire s az elegáns urak cilinderjeire nézve.

Somlyayék Andrásy uti széles kényelmes erkélyén nézegette Erzsike barátónjével a járókelők vidám elégedett arcát a tenérek elegáns fogatot s gyönyörű toilletteket, melyek a főváros délikoráiban e trekventált helyeken oly bőven láthatók.

Mint két ijedt madárka rebbentek széjjel, amint a néni következő szavai a szomszéd szobában felhangzottak:

(Folyt. köv.)

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velence >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velence >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 81
V.-Velence >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	2 53	5 33	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velence >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 00
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Előkelő vidéki pénzüintézet

az általa birt, minden ágazatot művelő nagy biztosító intézeti főügynökségéhez vezető tisztviselőt keres.

Javadalmazás egyelőre **K 2000.** — törzsfizetés és a főügynökség évi tiszta jövedelem 10 (tíz) %-a. Pályázótól — ki 26—32 évnél idősebb nem lehet — megkívánatik az összes irodai munkálatokban és a külső teendőben való teljes jártasság, jó megjelenés, kellő szakértelem és önállóság. A román nyelvben jártasok előnyben részesülnek. Ajánlatok az eddigi alkalmaztatási hely és referenciák megjelölésével »G. B.« jelige alatt

Eckstein Bernát hirdetési irodájába Budapest, Erzsébet-körút 37. küldendők.

10440—1911. Tkv. sz.

Árverési hirdetménykivonat.

A nagyvárad kir. törvényszék, mint tkvihatóság közbírá teszi, hogy Sebő Pál nvárad lakos végrehajthatónak Mezey Béla bpesti lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében nevezett végrehajtható 474 kor. tőke, s jár. ezuttal 38 kor. 30 fillérben megállapított árverési kérés és még felmerülő költségekből álló követelések kielégítése céljából a nagyvárad kir. törvényszék, mint tkvihatóság területén levő I. a nagyvárad 4. sz. betétben A I. 1—3. sorsz. a. 6612|1.6613. és 6614|1. hrzs. a. foglalt a Nagysötétágon ház, szántó s kertből álló szőlőt képező jószágtestnek a B. 16. a. bejegyzés szerint Mezey Bélát illető 1|12 ed részére 599 kor. 67 fill. kikiáltási árban, II. ugyanezen betétben A/II. 1.2 sor, 6612—3. és 6614—3. hrzszámok alatt foglalt a Nagysötétágon szántó s kertből álló szőlőt képező jószágtestnek, a B—16. alatt bejegyzés szerint Mezey Bélát illető 1|12-ed részre 282 kor. 17 fillér kikiáltási árban a végrehajtási árverést az 1881. évi LX. t.-cz. 146. §-a és az 1908. évi XLI. t.-cz. 21., 22., 25., 26. §§-ai (Vhn.) alapján elrendeli és annak foganatosítására határnapul az 1911. évi augusztus hó 9. napjának d. e. 9 óráját a nagyvárad kir. törvényszék árverelő helyiségében Nagyvárad, tszéki palota ezerral kitiázi.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni Az árverési feltételek a kir. törvényszéknél, mint tkvihatóság és Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalánál tekinthetők meg.

Nagy-Várad, 1911. évi május hó 17. napján. A nagyvárad kir. törvényszék, mint tkvihatóság. Petrőcy s. k. kir. tszéki bíró.

A kiadmány hitelűl SZILÁGYI telekkönyvvezető.

514

Dajkovits E.

fényirodájában

Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,

villany felvételei speciálitása

utólérhetetlen.

PÉNZT

legelőnyösebb feltételek mellett szerez, ingatlanok adás-vételénél legsikeresebben közbenjár

Biharmegyei Föld-Hitel- és Áru közvetítő vállalat

Ritoók Zsigmond utca 2. sz. Igazságügyi palota mellett.

A „TISZÁNTÚL“-ra előfizethet mindennap.

Bumbera István

papi- és polgári szabó NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint a megyei főtiszteendő papság szállítója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

MEGELOZOTT MOSKOVITS ANATOMIAI CIPOGYAR

NAGYVÁRAD KOSSUTH LAJOS-UTCA 5. SZ. Bémer-tér, (Bazár épület.)

**ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK
TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.**

sz: 2 3 4
Kor: 36.- 40.- 48.-

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5,0%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyószámlákra és földbirtokokra

161

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

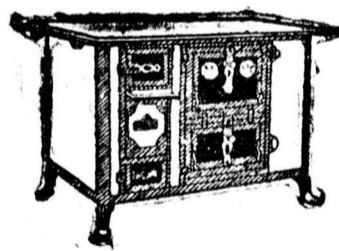
192

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Perces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szájviz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcserm	50 >
8 > Thymol	20 >
1 > Stomatol	20 >
1 > tégely Odontin togpaszta	55 >
1 drb Odontin betét	85 >
1 üveg Picavan	98 >
1 üveg Bay Rum	85 >
1 > Jera viollette brillantín	80 >
1 > francia brillantín	15, 22, 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 >
1 > Diana crém	65 >
1 drb Dianna szappan	65 >
1 dob Lickner puder	88 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
8 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kielhauser ibolya glicerín szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	88 >
1 tubus kaloderma	28 >
1 > Beloderma kézfinomító	28 >
1 üvegtégely tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készülék	1 > 50 >
1 valódi serte hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkéfe	20 >
1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 körömkéfe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő crém	96 >
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 mtr vörös gumicső	60 >
Egyegyed Ko Brunz watta	85 >

805

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökből!